

Kwakende kikkers in de regenwatertuin

Het regent steeds vaker en harder in Nederland. Straten komen blank te staan, kelders lopen onder. Riolen raken overbelast en via overstorten stroomt vervuild rioolwater de sloten in. De gemeenten Heiloo en Castricum inspireren bewoners om hun eigen regenwater op te vangen. Bijvoorbeeld in een trendy regenwatertuin, met minibeeek en oeverplantenborder.

FOTO: JOHAN STUART

Wie wint de mooiste regenwatertuin? De Noord-Hollandse gemeenten Heiloo en Castricum schreven een prijsvraag uit.

Inwoners werden uitgedaagd om een creatieve schets voor hun tuin te maken. De ontwerpen van vier prijswinnaars werden uitgevoerd. 'Wij willen duurzaam met regenwater omgaan', zegt Stefan Meijer van de gemeente Heiloo. 'Buien worden steeds heftiger, vooral in de nazomer. In onze buurgemeenten hebben we al echte noodsituaties gezien, met veel wateroverlast in de straten, ondergelopen parkeergarages en kelders. Bewustwording van het klimaatprobleem staat bij ons op de politieke agenda. We zullen anders met ons regenwater moeten omgaan. En daarbij hebben we de burgers nodig.'

De capaciteit van alle rioolbuizen en gemalen aanpassen aan de grootste piekbuien is voor gemeenten onnodig kostbaar. Wel wordt bij het vervangen van riolering tegenwoordig steeds vaker een gescheiden rioolwaterstelsel aangelegd, dat schoon regenwater apart verwerkt. Zo ook in Heiloo. 'We leggen ook greppels en infiltratieriolen aan, waar het water geleidelijk in de bodem kan wegzakken', zegt Meijer. 'In onze zanderige bodem loopt het regenwater gemakkelijk weg. Maar het zijn dure voorzieningen, die we jarenlang in beheer en onderhoud moeten nemen. En

vaak moet je eerst gemengde rioolwateraansluitingen uit elkaar trekken om het regenwater apart te kunnen afvoeren. Het is veel effectiever als we burgers kunnen overtuigen om regenwater op particulier terrein op te vangen.'

Prijsvraag

De prijsvraag voor de mooiste regenwatertuin werd opgezet in samenwerking met Natuurlijke Zaken, de zakelijke dienstverlening van Landschap Noord-Holland. 'Een gemeente kan zaken afdwingen met een regenwaterverordening', zegt Hartger Griffioen van Natuurlijke Zaken. 'Maar vaak kun je een gedragsver-

andering beter bereiken met een lonkend perspectief. Denk aan gesubsidieerde regentonnen, voorbeeldtuinen en het aanbieden van deskundig advies.'

◀ Hartger Griffioen: 'Vaak kun je gedragsverandering beter bereiken met een lonkend perspectief.'

In de moderne, grotendeels betegelde tuinen krijgt het regenwater weinig kans om in de bodem weg te zakken. 'Een regenwatertuin is veel aantrekkelijker!', vindt Griffioen. 'Koppel de regenpijp los van het riool en gebruik het regenwater in de tuin. Vang het op in een regenton of leid het via een minibeekje naar een regenwaterborder met mooie oeverplanten, naar een vijvertje, greppel of naar een infiltratieput met grind. Water in de tuin biedt een aantrekkelijk leefgebied voor planten en dieren. Kinderen en vogels beleven er veel plezier aan. In een watergoot groeien mossen en er komen libellen en vlinders op af. Een vijvertje trekt kikkers en salamanders. Water in de leefomgeving biedt kansen voor de natuur. Het gaat stedelijke hittestress tegen en draagt bij aan een prettige woonomgeving.' Overigens is het bijhouden van een regenwatertuin volgens Griffioen niet meer werk dan het steeds maar weer schoonmaken van bestrating.

Wadi's en molgoten

Op twee drukbezochte informatieavonden voorafgaand aan de prijsvraag kwamen zaken als wadi's, vijvers, molgoten, bezinkputten en groene daken aan bod, evenals technische aspecten van de aanleg. 'Je kunt bijvoorbeeld niet zomaar de regenpijp doorzagen, want die dient vaak ook voor ontluchting van het riool', zegt Griffioen.

De Groenploeg van Landschap Noord-Holland legt de vier prijswinnende tuinen aan, samen met de bewoners. 'Het idee moet groeien', zegt Meijer. 'Als er één schaap over de dam is, volgen er meer. Maar de meeste bewoners ervaren de wateroverlast nog niet echt. Daarom zijn ze nog niet zo snel geneigd om maatregelen te treffen. Bij de behandeling van bouwvergunningen letten we goed op waar zo'n perceel ligt en welke mogelijkheden dat biedt voor infiltratievoorzieningen. We brengen het regenwaterthema ook onder de aandacht op onze jaarlijkse Waterdag.' Niet alleen in eigen tuin, maar ook op flatbalkons kun je regenwater opvangen en in het groen tussen flats

▲ Wethouder Leo van Schoonhoven (links) helpt bij de aanleg van een regenwatertuin.

kunnen regenwatertuinen en waterspeelplaatsen worden aangelegd. Hierover gaat Landschap Noord-Holland in gesprek met woningcorporaties. De gemeente Bergen heeft plannen om een hele woonwijk af te koppelen en dan het regenwater bovengronds naar een duinrel te leiden.

'Ons Schoonwaterprogramma legt veel nadruk op aparte opvang van regenwater', zegt wethouder Leo van Schoonhoven van de gemeente Castricum. 'Nieuwbouwwijken krijgen een apart regenwaterriool. En dan roepen we de bewoners op om vooral niet hun hele tuin te betegelen, anders is het zonde van de moeite. Overigens heeft Castricum veel groene belangengroepen, die zich verzetten tegen verstening. Maar het blijft een dilemma: onze gemeente moet jaarlijks 200 nieuwe woningen opleveren én we willen zuinig zijn op ons buitengebied. Dat leidt tot meer inbreiden binnen de bebouwde kom en dus tot meer verstening. We zijn nu bezig in kaart te brengen waar de meeste kans op wateroverlast is en hoe we daar op kunnen inspelen.'

Lespakket

In Heemskerk gaan schoolkinderen van dertien basisscholen aan de slag met een lespakket over regenbuien en klimaatverandering en hoe je dat regenwater zou kunnen gebruiken op het schoolplein of in je eigen tuin, om er plantjes en dieren mee te plezieren. Landschap Noord-Holland ontwikkelt het lespakket. De werkstukken komen in een tentoonstelling, die voorjaar 2017 gaat rouleren. 'Zo kunnen we via de kinderen ook de ouders motiveren', zegt Hartger Griffioen. 'Want water in de tuin is leuk, en goed voor de toekomst.' ●

WEBSITE

[www.landschapnoordholland.nl/
content/een-regenwatertuin-goed-
voor-natuur-en-milieu](http://www.landschapnoordholland.nl/content/een-regenwatertuin-goed-voor-natuur-en-milieu)

